

Boriss Cilevičs

5 May 2026

(текст на русском языке ниже)

Follow-up manam pēdējam ierakstam Fb par atšķirībām starp piespiedu un brīvprātīgu asimilāciju. Es pieminēju sodus par runāšanu dzimtajā valodā skolā pat starpbrīžu laikā, kas kādreiz tika praktizēti Velsā, Īrijā, Elzasā, Korejā. Komentāros man pārmeta, ka neesmu minējis labi zināmu piemēru no Latvijas vēstures. Man šķiet, ka šī “metodika”, ko praktizēja 1880.–1890. gados, ir labi zināma – pateicoties kaut vai Nacionālā vēstures muzeja eksponātam. No šīs “kauna zīmes” varēja atbrīvoties, pamanot citu pārkāpēju un “nostučjot” – tad plāksnīte pārgāja pie šī nākamā. Dienas beigās skolēns, kura kaklā atradās plāksnīte, tika sodīts.

Vakar, klausoties patriotiskas uzrunas, es aizdomājos – kādus secinājumus jauna demokrātiska valsts izdara no savas pagātnes, it īpaši no apspiestības pieredzes? Bez patosa, praktiskā līmenī?

Konkrēti, pieredze ar dzimtās valodas aizliegumu skolā pat neformālajā saziņā - izskatās, ka šāda prakse mūsdienā Latvijā kļūst arvien populārāka. Ir divas iespējamās loģikas:

1. Mūsu tauta ir gājusi cauri ierobežojumiem un pazemojumiem, mēs zinām, cik cilvēkam ir svarīga un dārga dzimtā valoda. Mēs visādi veicināsim valsts valodas – mūsu valsts svarīgākās vērtības – stiprināšanu, tajā skaitā skolā. Bet tajā pašā laikā mēs nepieļausim citu cilvēku pazemošanu, iejaukšanos privātajā sfērā un bērna personīgajā telpā.

2. Valsts valodas – mūsu valsts svarīgākās vērtības – aizsardzībai, tajā skaitā skolā, ir pieļaujamas arī diezgan bargas metodes. Latvijas Republika, atšķirībā no Krievijas impērijas, pārstāv leģitīmu varu Latvijā, un tai ir šādas tiesības. Jā, bērni kādu laiku var izjust noteiktu diskomfortu, bet galu galā būs pateicīgi, jo ātrāk un sekmīgāk integrēsies Latvijas sabiedrībā.

Kuru variantu izvēlēsies Latvijas sabiedrībā zināmi cilvēki un tie, kuri piedalās lēmumu pieņemšanā? Kurš/a no viņiem uzdrošināsies izteikties?

Follow-up к моему последнему посту о различиях между принудительной и добровольной ассимиляцией. Я упоминал наказания за разговор на родном языке в школе даже во время перемен, практиковавшиеся некогда в Уэльсе, Ирландии, Эльзасе, Корее. В комментариях меня упрекнули за то, что я не привёл известный пример из истории Латвии. Мне кажется, эта “методика”, практиковавшаяся в 1880-1890-х годах, хорошо известна – в частности, благодаря экспонату Национального музея истории. От этой “позорной таблички” можно было избавиться – если обнаружить другого нарушителя и “настучать” на него, тогда табличка переходила к этому другому. В конце дня ученик, на шее которого оказывалась табличка, подлежал наказанию.

Вчера, слушая патриотические речи, я задумался – а какие выводы молодое демократическое государство делает из своего прошлого, в частности, опыта угнетения? Без пафоса, на практическом уровне?

В частности, опыт запрета родного языка в школе даже в неформальном общении – похоже, такая практика становится всё более популярной в сегодняшней Латвии. Есть две возможные логики.

1. Наш народ прошёл через ограничения и унижения, мы знаем, насколько для человека важен и ценен родной язык. Мы будем всячески содействовать укреплению государственного языка – важнейшей ценности нашего государства, в том числе в школе. Но при этом не допустим унижения других людей, вторжения в частную сферу и в личное пространство ребёнка.

2. Для защиты государственного языка – важнейшей ценности нашего государства, в том числе в школе, допустимы и довольно жёсткие методы. Латвийская Республика, в отличие от Российской империи, обладает легитимной властью в Латвии и имеет такое право. Да, дети какое-то время могут испытывать определённый дискомфорт, но в конечном счёте будут благодарны, так как быстрее и успешнее интегрируются в общество Латвии.

Какой вариант выберут люди, известные в обществе Латвии и участвующие в принятии решений? Кто из них решится высказаться?

[Miks Celmiņš](#) [Inese Voika](#) [Maria Golubeva](#) [Antonina Nenaseva](#) [Laima Geikina](#) [Agita Zarina-Stūre](#) [Dainis Locis](#) [Kārlis Šadurskis](#) [Iveta Ratinika](#) [Peteris Vinkelis](#) [Liesma Ose](#) [Juris Pūce](#) [Kaspars Briškens](#) [Igors Klaviņš](#) [Edgars Labsvīrs](#) [Lolita Cigane](#) [Linda Curika](#) [Iveta Kazoka](#) [Zanda Kalnina-Lukaševica](#) [Dagmara Beitnere-Le Galla](#) [Andris Gobinš](#) [Ivars Ijabs](#) [Andris Šuvajevs](#)

<https://www.facebook.com/boriss.cilevics/posts/pfbid031Pig4mEyu5gLKU3WqpJmFaTeKVEkVz7rTDtxpr7jhZW8vDCNLxM8b7NCeGIUHRWZl>